

Gwers 22 – Esra, Nehemeia a Malachi

Nodiadau Cefndir i'r Athro

Nehemeia 1–6, 9, 10

Yn wahanol i nifer o'i ragflaenwyr, roedd Cyrus yn parchu crefydd y bobl a chyflwynodd raglen o ddychwelyd y rhai a alltudiwyd yn ôl i'w mamwlad, trwy ddweud fod Duw Israel wedi gorchymyn iddo adeiladu 'tŷ iddo yn Jerwsalem yn Jwda' (Esra 1:2). Dychwelodd y cwmni cyntaf yn cynnwys pennau-teuluoedd Jwda a Benjamin, a'r offeiriaid a'r Lefiaid, i Jerwsalem i ailadeiladu'r deml. Saith mis ar ôl dychwelyd dechreuwyd 'ailadeiladu allor Duw Israel er mwyn aberthu poethoffrymau arni...' (Esra 3:2). Cyflwynodd Cyrus holl lestri tŷ'r Arglwydd a ddygodd Nebuchadnesar, i Mithredath y trysorydd. Nid oedd y gwaith yn ddiwrthwynebiad a llwyddodd y gwrthwynebwyr, sef pobl o waed cymysg, i rwystro'r gwaith am bymtheg mlynedd. Ysgogwyd y bobl gan Haggai a Sechareia i ail ddechrau codi'r deml ac ymhen pedair blynedd gorffennwyd y gwaith a chadwyd Gŵyl y Pasg, dathliad arbennig i bob un a oedd wedi eu rhyddhau o'r Gaethglud ym Mabilon.

Esra

Aeth 70 mlynedd heibio hyd nes 458 CC pan dychwelodd ail gwmni o bobl i Jerwsalem. Erbyn hyn roedd Artaxerxes yn teyrnasu, yntau fel Cyrus yn oddefgar ei agwedd tuag at yr Iddewon. Caniataodd y brenin i Esra gasglu swyddogion a barnwyr a chwmni o dros 1700. Pan gyrhaeddodd Esra Jerwsalem canfu fod llawer o'r dychweledigion gwreiddiol wedi 'cymryd merched y rheini' [Canaaneaidd, Hethiaid, Peresiaid, Jebusiaid ac eraill] 'yn wragedd iddynt hwy a'u meibion, a chymysgu'r hil sanctaidd â phobloedd y gwledydd' (Esra 9:2). Roedd hynny'n groes i'r gyfraith (Deut. 7:1–5), nid oherwydd rhagfarn hiliol, ond am fod arferiad o'r fath yn gallu arwain i eilun-addoliad. Tra'r oedd Esra'n gweddïo 'ymgasglodd tyrfa fawr iawn o Israeliaid ato, yn wŷr a gwragedd a phlant, ac yr oedd y bobl yn wylo'n hidl' (Esra 10:1). Sylweddolai'r bobl eu bod wedi pechu yn erbyn Duw a bu iddynt dderbyn cyngor Esra, "Yn awr cyffeswch gerbron Arglwydd Dduw eich hynafiaid: gwnewch ei ewyllys ef ac ymwahanwch oddi wrth bobloedd y wlad a'r merched estron' (Esra 10:11), hynny yw roeddent i ysgaru.

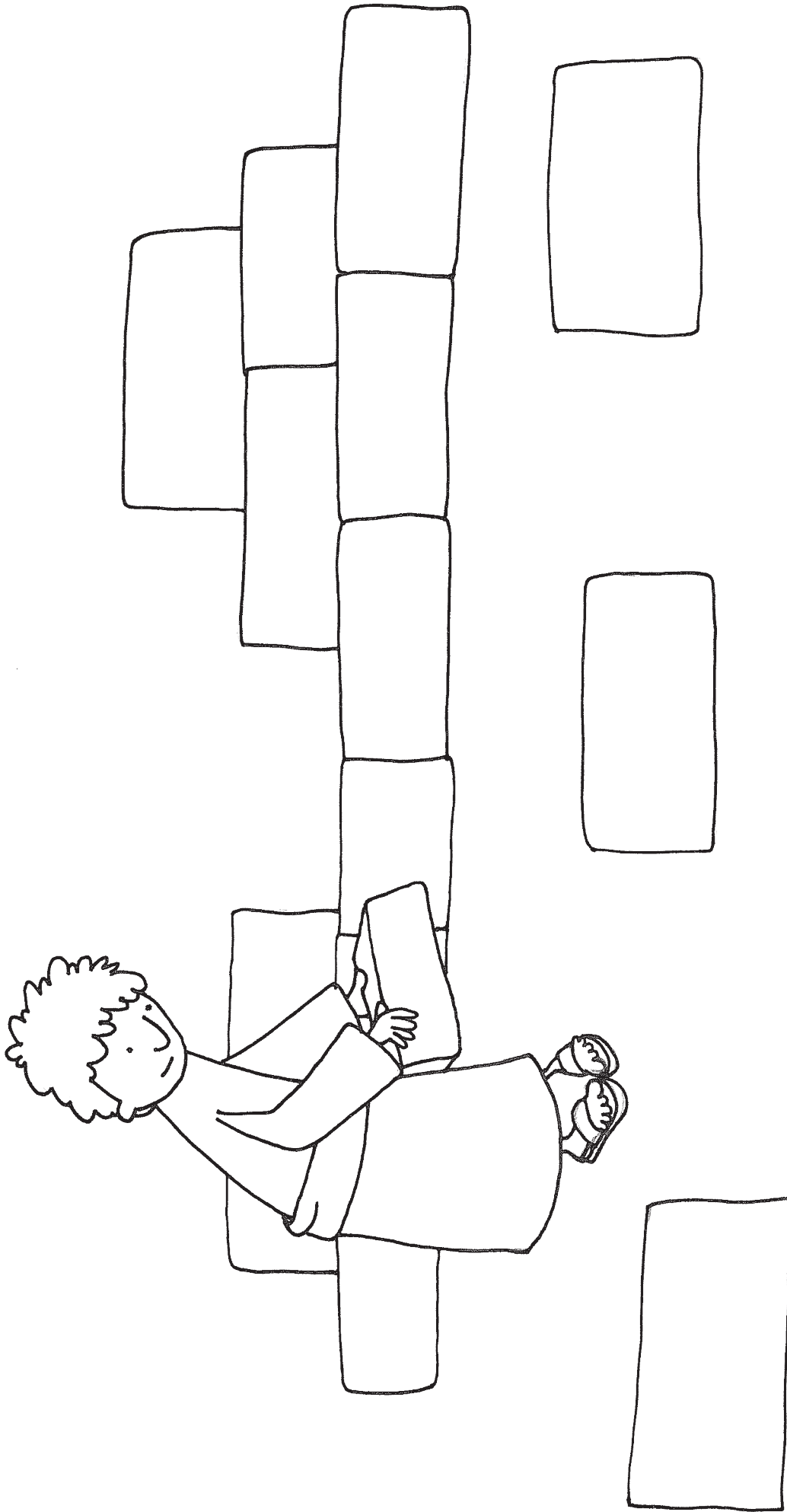
Nehemeia

Aeth 12 mlynedd heibio ac yr oedd Iddew ieuanc, Nehemeia, yn dal swydd gyfrifol ym mhalas y brenin Artaxerxes, ond er pwysigrwydd ei safle fel trulliad ni fu i Nehemeia anghofio ei bobl. Er i'w bobl dychwelyd i Jerwsalem ers bron i ganrif, ychydig o waith a fu i adfer gogoniant y ddinas, tu hwnt i ail adeiladu'r Deml, yn rhannol oherwydd gwrthwynebiad y gelynion. Cafodd y newyddion trist gan Hanani, ei frawd. Sylwodd y brenin ar dristwch ei was a gofynnodd beth oedd y rheswm. Adroddodd Nehemeia, 'Sut y medraf beidio ag edrych yn drist pan yw'r ddinas lle y claddwyd fy hynafiaid yn adfeilion, a'i phyrth wedi eu hysu â tân?' (Neh. 2:3).

Os mai adfer crefydd a threfn oedd nod Esra, adeiladu muriau ac agor pyrth Jerwsalem oedd nod Nehemeia, ac ymhen ychydig ddyddiau, roedd wedi perswadio'r bobl i ddechrau ar y gwaith ar unwaith. Wynebodd Nehemeia wrthwynebiad o sawl cyfeiriad, hyd yn oed oddi mewn i'r gymuned Iddewig, ond gyda gweddi yn arf, aethpwyd ymlaen gyda'r gwaith, a chwblhawyd y cyfan ymhen 52 o ddiwrnodau, 'oherwydd yr oedd gan y bobl galon i weithio'.

Malachi

Malachi yw proffwyd olaf yr Hen Destament ac yr oedd yn cydoesi gydag Esra a Nehemeia. Dyddir ei neges tua 460–430 CC, rhyw 80 mlynedd ar ôl i Haggai a Sechareia annog y bobl i ailadeiladu'r Deml, ac erbyn hyn roedd yr aberthau'n cael eu cynnig. Ond roedd y dyddiau'n anodd a chaled. Dychwelodd hen bechodau Israel, anufuddhawyd i orchmynion Duw ac anwybyddwyd ei gynghorion ac yr oedd gan y bobl agwedd ddidaro at addoli a'r safonau a osododd Duw. Serch hynny, meddai Malachi, roedd Duw'n dal i'w caru ac yr oedd am wneud ei ddewis.

Roedd Nehemeia'n drist wrth glywed bod muriau ddinas Jerwsalem a'r Deml wedi cael eu chwalu. Aeth yn ôl i weld beth allai wneud. Penderfynodd hely bobl at ei gilydd ac ail adeiladu'r waliau. Roedd

yn waith caled iawn, ond o'r diwedd gorffennwyd y gwaith. Roedd Jerwsalem yn lle saff i fyw eto ac ymunodd pawb yn y dathlu.

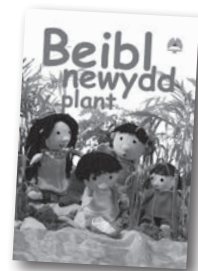
Beth am 'ail adeiladu'r waliau' trwy ludo petryalau o bapur i lenwi'r bylchau?

Diolch Dduw am waith caled Nehemeia yn Jerwsalem. Plis helpa pawb sy'n gweithio drosot heddiw yng Nghymru ac o gwmpas y byd. Amen.

Gwers 22 – Nehemeia ac Esra

Nehemeia | Beibl Newydd y Plant tud. 110–116

(Nehemeia 1–6, 9, 10)

Gwers 22

Nehemeia ac Esra

BEIBL GWEITHGAREDD Y PLANT DAN/DROS 7 oed

BEIBL LLIW STORI DUW

Esra'n dod yn ôl i Jerwsalen tud
207

Gweddi Nehemeia tud 208

BEIBL NEWYDD Y STORIWR

Ailadeiladu tud 80

BEIBL LLIW Y PLANT

Ailadeiladu Jerwsalem tud 172

BEIBL NEWYDD Y PLANT

Nehemeia tud 110

Y BEIBL I BLANT MEWN 365 STORÏAU

Pobl Dduw yn dychwelyd adref tud
249

Amser Chwarae

Bydd angen briciau Duplo neu debyg a phobl bach.

Treuliwch amser yn chwarae gyda'r briciau. Wedyn, gofynnwch i'r plant eich gwyllo'n adeiladu tŷ syml gyda wal o'i amgylch. Esboniwch y byddai pobl amser maith yn ôl yn adeiladu wal o amgylch y dref neu'r pentref fel eu bod yn ddiogel rhag gelynion.

Bydd angen bisgedi siâp petryal, eisin ac addurniadau bwytadwy.

Cynorthwycwch y plant i addurno'r bisgedi cyn eu gosod ar hambwrdd mewn patrwm wal. Eto, esboniwch sut byddai pobl amser maith yn ôl yn adeiladu wal o amgylch y dref neu'r pentref fel eu bod yn ddiogel rhag gelynion.

Cofiwch am faterion iechyd a hylendid.

Amser Stori

Darllenwch yr hanes 'Nehemeia yn mynd adref' o Feibl Newydd i Blant. Wedyn, dangoswch y lluniau o dudalen 111 – 115, gan adrodd gweddill yr hanes yn eich geiriau eich hun. Neu, mae croeso i chi ddarllen yr hanesion os yw'r plant yn rhai da am eistedd am gyfnod estynedig. Wedyn, defnyddiwch y briciau o 'Amser Chwarae' wrth i chi ail adrodd yr hanes gyda chymorth y plant. Dechreuwch drwy adeiladu wal o amgylch y bobl bach, gan ddisgrifio sut y bu i elynion pobl Dduw ddod i Jerwsalem, chwalu'r muriau a chipio rhai o'r trigolion i fyw i wlad estron. Cewch ofyn i'r plant helpu i fwrw'r wal i lawr. Disgrifiwch sut y bu i Nehemeia glywed am y llanast a mynd yn ôl i godi'r muriau ayyb. Gorffennwch gyda phawb yn gorymdeithio o amgylch 'muriau Jerwsalem' yn curo a chwifio dwylo, yn dawnsio ac yn canu. Unwaith eto, roedd Jerwsalem yn lle diogel i bobl Dduw gael byw.

Cân

Mae'r penillion canlynol yn addas i'r dôn 'Fel hyn rwy'n plannu tatws' neu, dewiswch dôn sy'n adnabyddus i'r plant. Cofiwch ychwanegu symudiadau addas hefyd!

1. Fel hyn rwy'n adeiladu, adeiladu, adeiladu, fel hyn rwy'n adeiladu, gyda Nehemeia.
2. Fel hyn rwyf yn llifio, llifio, llifio, fel hyn rwyf yn llifio, gyda Nehemeia.
3. Fel hyn mae pawb yn dawnsio, canu, moli, fel hyn mae pawb yn dathlu, gyda Nehemeia.

Gweddi

Gofynnwch i'r plant, un ar y tro, i enwi pobl sy'n edrych ar eu hôl a'u cadw'n ddiogel. Adroddwch weddi syml ar ôl bob plentyn, yn diolch i Dduw am y rhai a enwyd. Neu, rhowch betryal o gerdyn i bob un a'u gwahodd i dynnu llun o rywun sy'n gofalu amdanynt. Wedyn, cewch ludo'r petryalau ar ddarn mawr o bapur mewn patrwm briciau wal a diolch i Dduw am y bobl sy'n ein gwarchod.

Crefft

Llyfr Crefft t. 106–108

Adnoddau Ychwanegol

Crefft

Llyfr Crefftau Stori Duw i blant dan 5 oed t. 106–108

Cyfres DVD Stori Duw

Stori 29: Diwrnod arbennig i Nehemeia

Cwis a Chwilair

Llyfr Cwis Cynta i Ateb, tud 316

Llyfrau Stori

Pam fod Nehemeia'n gweithio mor galed?
Nehemeia, adeildydd y muriau

